

UCHWAŁA Nr/2023

Rady Gminy Wieczfnia Kościelna

z dnia 2023 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok w gminie Wieczfnia Kościelna

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 4¹ ust.1, ust. 2, ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ust.2, ust. 2a, ust. 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.) - **Rada Gminy Wieczfnia Kościelna uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wieczfnia Kościelna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Marcin Chmielewski

Acceptuję
WÓJT
mgr inż. Mariusz Gębala

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok w gminie Wieczfnia Kościelna określa lokalną propozycję działań w zakresie zadań własnych określonych bezpośrednio w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Wieczfnia Kościelna w latach poprzednich. Zgodnie z przywołanymi ustawami działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w zakresie alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych należą do zadań własnych gminy. Zadania te powinny być realizowane w ramach uchwalanego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Na realizację zadań są przeznaczone wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, które określa plan finansowy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok, został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Wieczfnia Kościelna. W świetle powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.

WÓJT

mgr inż. Mariusz Gębala

WÓJT
mgr inż. Mariusz Gębala

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2024 ROK W GMINIE WIECZFNIA KOŚCIELNA

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok w gminie Wieczfnia Kościelna zwany dalej „Gminnym Programem” stanowi kontynuację programów realizowanych na terenie gminy w latach poprzednich, korzysta z doświadczenia zdobytego w dotychczasowych działaniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień. Program ten promuje zdrowie, stara się zapobiegać zażywaniu substancji psychoaktywnych i rozwiązywać problemy wynikające z ich używania i uzależnienia. Obowiązek uchwalenia Gminnego Programu przez radę gminy wynika z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w związku z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Elementem działań edukacyjnych i profilaktycznych jest także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Są to zadania własne gminy, na które samorządowi wskazano źródło finansowania.

Celem głównym Gminnego Programu jest zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców w szczególności dzieci i młodzieży na temat szkodliwości ich zażywania. W zadaniach Gminnego Programu uwzględniono problematykę uzależnień behawioralnych. Uzależnienia behawioralne, czyli inaczej uzależnienia od zachowań, to wszelkie nałogi związane z wykonywaniem jakiś czynności (np. hazard, gry komputerowe, uzależnienie od internetu). Alkohol, narkotyki są substancjami, których spożycie nawet niewielkiej ilości wpływa często na zachowanie człowieka oraz działa szkodliwie na układ nerwowy. Praktycznie każda ich dawka powoduje obniżenie sprawności funkcjonowania układu nerwowego. Przeprowadzono na ten temat wiele doświadczeń; wyniki ich świadczą o obniżonej zdolności osądu, zanikaniu krytycyzmu, zanikaniu precyzyjnego myślenia. Substancje te powodują zaburzenia reakcji wzrokowej, słuchowej, pogarszają też precyzję ruchów. Błędnie się więc sądzi, że alkohol lub określone substancje działają na układ nerwowy pobudzająco, działają hamująco zaburzając jego sprawność. Alkohol, środki psychoaktywne w pierwszej kolejności atakują najbardziej wrażliwe, najmłodsze w rozwoju ewolucyjnym - ośrodki układu nerwowego. Zaburzone jest więc precyzyjne myślenie, logiczne rozumowanie, prawidłowy osąd. Upośledzona zostaje tzw. uczuciowość wyższa, właściwa tylko człowiekowi. Obejmuje ona: etykę, moralność, poczucie więzi rodzinnych, międzyludzkich, narodowych. Zakłócone zostają też inne funkcje ośrodków kory mózgowej znajdujących się dotychczas pod kontrolą i hamującym wpływem kory mózgowej. Problemy wynikające z picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz przemocy w rodzinie mają przemożny wpływ na bezpieczeństwo

społeczne, stan zdrowia ludzi jak też relacje z najbliższymi. Z problemem alkoholizmu i narkomanii wiążą się zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania zarówno sfery ekonomicznej, moralnej i zdrowotnej społeczeństwa. Nową grupą uzależnień są uzależnienia behawioralne, które zawsze historycznie istniały, ale obecnie z racji rozwoju technologii oraz kultury konsumpcjonizmu znacznie zwiększyła się liczba osób cierpiąca na ten rodzaj nałogu. Ludzie uzależniają się od zachowań nałogowych, gdyż szukają w nich ekscytacji i przyjemności, ukojenia swoich emocji, oraz sposobu na radzenie sobie z wyzwaniami żywotnymi, które bez tego wydawałyby się zbyt trudne do udźwignięcia. Nikt, kto się uzależnił nigdy nie planował takiego rozwoju wypadków w swoim życiu.

Pomagać - to znaczy minimalizować skutki uzależnień, ale pomagać to przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną. Pomagać to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne "podpieranie się" substancjami uzależniającymi. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego uzależnionego, one dotyczą wszystkie osoby, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym. Gmina opracowując program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków, odpowiada na problemy związane z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków i uzależnień behawioralnych. Dostosowuje swoje działania do warunków lokalnych, do lokalnych potrzeb i możliwości w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Zadania są realizowane we współpracy z osobami, instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się zdrowiem, pomocą społeczną, edukacją, kulturą, sportem oraz bezpieczeństwem publicznym. Przy opracowaniu programu uwzględniono rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Podstawę prawną programu stanowi:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz., 1939 ze zm.)
- ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1718)
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.)

Ustawy te regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii a także uzależnień behawioralnych, określają kierunki działań oraz wskazują źródło ich finansowania

I. DIAGNOZA

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, relacje rodzinne, brak środków finansowych. Aktem prawnym, który pozwala na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz przeciwdziałanie narkomanii jest właśnie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Określa on lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych. Celem programu jest przedstawienie kierunków działań opartych na zadaniach określonych w wyżej wymienionych ustawach. Diagnoza wskazuje problemy i pozwala określić zasoby jakimi dysponuje gmina, pomoże też zdiagnozować zapotrzebowanie lokalnego środowiska na różne działania w tym zakresie. Pozwoli na rozeznanie w zakresie rozmiarów poszczególnych problemów. By pomóc w rozwiązaniu problemów wynikających z uzależnień ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki uzyskane ze sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii działania.

Na koniec roku 2023 na terenie Gminy funkcjonuje 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, na które wydanych zostało 29 zezwoleń zezwalających na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 8 punktach była prowadzona sprzedaż napojów zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa do spożycia poza miejscem sprzedaży i w 2 punktach była prowadzona sprzedaż do spożycia w miejscu sprzedaży.

W 8 punktach była prowadzona sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) do spożycia poza miejscem sprzedaży i w 2 punktach była prowadzona sprzedaż do spożycia w miejscu sprzedaży.

W 8 punktach była prowadzona sprzedaż napojów zawierających powyżej 18% alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży i w 1 punkcie była prowadzona sprzedaż do spożycia w miejscu sprzedaży.

Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieczfní Kościelnej za okres 7 lat

Lp.	Rok	Liczba osób wezwanych na Komisję	Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zastosowanie leczenia
1.	2017	28	2
2.	2018	16	1

3.	2019	7	1
4.	2020	12	4
5.	2021	9	1
6.	2022	10	2
7.	2023	9	1

„Nadużywanie alkoholu stanowi istotny czynnik ryzyka wystąpienia przemocy domowej. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2022 roku policjanci podjęli ponad 61,6 tys. interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy domowej (z wykorzystaniem procedury Niebieskie Karty)”¹„

Na terenie naszej gminy Zespół Interdyscyplinarny z którym współpracuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ponieważ tam gdzie występuje alkohol, często pojawia się przemoc także prowadził procedurę „Niebieskiej Karty”, w roku 2017 - założono 16 niebieskich kart, w roku 2018 – 13 niebieskich kart, w roku 2019 – 15 niebieskich kart, w roku 2020 -12 niebieskich kart, w roku 2021 – 11 niebieskich kart, w roku 2022- 11 niebieskich kart, w roku bieżącym prowadzono procedurę 5 niebieskich kart.

Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowym wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu.

„Przeprowadzone badania ogólnopolskie pokazują, że 11,9 % mieszkańców Polski w wieku produkcyjnym czyli między 18-24 rokiem życia należy do grona nadużywających alkoholu, natomiast 2,4 w tym przedziale wiekowym spełnia kryteria diagnostyczne uzależnienia tzn. picie alkoholu spowodowało szkody somatyczne lub psychologiczne. Co daje nam 2,5 mln nadużywających i ponad 600 tys. uzależnionych.”²„

„Wyniki ogólnopolskich badań, zrealizowanych w 2019 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie na zlecenie PARPA i KBPN (ESPAD – European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs), wskazują, że przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia alkohol piło 84% uczniów w wieku 15–16 lat i 96% uczniów w wieku 17–18 lat. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47% 15–16-latków i 76% 17–18-latków. Porównanie wyników badania z 2019 roku z wynikami wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy rozpowszechnienia picia w młodszej grupie badanych, zapoczątkowany w 2007 roku. Wcześniej obserwowano

¹ [https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-](https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html)

2012-roku.html Cyt. za

<https://kcpu.gov.pl/rekomendacje-kcpu-do-realizowania-i-finansowania-gminnych-programow-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-w-2024-roku/>

² J. Moskalowicz, A. Kiejna, B. Wojtyński (red.), *Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań*

„Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska”, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2012. Cyt. za <https://www.parpa.pl/images/file/Rekomendacje2022.pdf>

tendencję wzrostową. Mimo że badania z ostatnich lat wskazują na to, że rośnie grupa abstynentów, to nadal odsetek tych, którzy przechodzą inicjację alkoholową przed ukończeniem 18. roku życia, jest wysoki. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem picie alkoholu deklarowało 46% 15–16-letnich chłopców i 47% dziewcząt (w roku 2015 było to odpowiednio 50% i 47%). W grupie 17–18-latków do picia w ciągu ostatnich 30 dni przyznało się 76% chłopców (w 2015 roku – 83%) i 75% dziewcząt (w 2015 roku było to 81%). W przypadku używania substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz, na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, a na trzecim miejscu substancje wziewne. Następnie najczęściej używane są leki przeciwbólowe bez przepisu lekarza, amfetamina, ecstasy, LSD i inne halucynogeny. Wyniki badań „Młodzież 2021” przeprowadzonych przez CBOS w 2021 roku wskazują, że najczęściej używanymi przez uczniów – ostatnich klas szkół ponadpodstawowych – nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi były marihuana i haszysz. Do przyjmowania ich kiedykolwiek w życiu przyznało się 36% uczniów, a w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie marihuanę lub haszysz zażywał co piąty z badanych uczniów. Natomiast często – tj. w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem – co dziesiąty. Kolejną, najbardziej rozpowszechnioną nielegalną substancją była amfetamina. W 2021 roku do eksperymentów z tą substancją przyznało się 6% uczniów. W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie amfetaminę zażywało 3%, a w ciągu ostatnich 30 dni – 2% badanych uczniów. W przypadku nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy, odnotowano spadek używania tych substancji. W roku 2021 odsetek badanych uczniów, którzy eksperymentowali z NSP, wyniósł 2,6%. W ciągu ostatniego roku oraz miesiąca poprzedzającego badanie tzw. dopalaczy używało ok. 0,3% uczniów. Są to najniższe wskaźniki od 2008 roku, czyli od początku prowadzenia przez CBOS badań dotyczących sytuacji dzieci i młodzieży (CBOS, 2022).³

Na terenie gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe. Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny.

Znacząca część działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu to zadania profilaktyki uniwersalnej. Profilaktyki ukierunkowanej na całą populację, jest to działanie profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Adresatami są dzieci i młodzież uczęszczające do szkół, dla których Gmina Wieczerza Kościelna jest organem prowadzącym.

Narkotyki należą do najbardziej rozpowszechnionych używek wśród młodych ludzi. Sięgając po nie młodzież próbuje często pokonać swoją nieśmiałość, oddalić lęki i przywrócić wiarę w siebie. Dzieje się tak dlatego, że używanie tych substancji powoduje zwolnienie przewodnictwa komórek nerwowych, co między innymi daje w efekcie subiektywne poczucie rozluźnienia i poprawienia nastroju. Okres dojrzewania to okres przejściowy, podczas którego młodzi ludzie próbują odnaleźć swoją tożsamość i niezależność. Często osiągają to poprzez

³ <https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2023/11/Rekomendacje-na-2024.pdf>

eksperymentowanie oraz kwestionowanie przekonań i oczekiwań dorosłych. Wpływ rodziców na dorastające dzieci staje się coraz słabszy, dlatego, że w tym okresie młodym ludziom bardziej zależy na opinii i aprobach rówieśników niż rodziców i innych osób dorosłych. Najsilniejszy wpływ na zachowanie wielu nastolatków wywierać może grupa rówieśnicza lub grupa nieformalna. Silna identyfikacja z grupą może być źródłem poważnych problemów, gdy w grupie popularny jest model zachowania, który znacznie odbiega od ogólnie przyjętych norm. Jeśli w danej grupie eksperymenty z narkotykami, alkoholem czy papierosami są jednym ze sposobów spędzania wolnego czasu, może to mieć istotny wpływ na młodego człowieka i popchnąć go na drogę uzależnienia. Zażywanie środków odurzających oraz picie alkoholu bywa często rozpaczliwą próbą manifestacji własnej woli dziecka, kiedy rodzice, próbują decydować za nie o wszystkim i narzucać swoje zdanie. Aby zapobiegać powyższemu zjawiskowi należy dostarczać dzieciom i młodzieży jak najwięcej pozytywnych bodźców i umiejętnie kierować ich czasem wolnym. Poprzez wczesną edukację na temat uzależnień, należy uczulić młodych ludzi na niebezpieczeństwa jakie mogą pojawić się na skutek zażywania środków odurzających oraz zaproponować im ciekawe formy i sposoby spędzania czasu wolnego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako główny realizator programu przeprowadziła rozeznanie na terenie Gminy Wieczfnia Kościelna dotyczące problemu mieszkańców z używaniem narkotyków. Analiza została przeprowadzona na podstawie informacji pozyskanych ze szkół podstawowych z terenu gminy, z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfnia Kościelnej, z Zespołu Interdyscyplinarnego, z Ośrodka Zdrowia oraz z Posterunku Policji. Z uzyskanych informacji wynika, że w ostatnich latach na terenie gminy nie było problemu z narkotykami. W związku z powyższym nadal należyłożyć duży nacisk na profilaktykę uniwersalną w tym zakresie.

II. PROFILAKTYKA

Główne kierunki działania Programu to:

1. Tworzenie warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia dla dzieci i młodzieży.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych uczących życia bez używek.
3. Wdrażanie reguł skutecznej opieki psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz narkomanią oraz innymi uzależnieniami.
4. Wdrażanie reguł skutecznego egzekwowania zakazu podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz brak dostępu do używek .
5. Współpraca z innymi samorządami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Cele stawiane przed Programem to:

1. Zwiększenie dostępności usług terapeutycznych i edukacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

2. Kształtowanie prawidłowych postaw normatywnych dotyczących używania środków psychoaktywnych.
3. Poszerzenie wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i innych używek.
4. Zmniejszanie tendencji do zachowań ryzykownych wśród młodzieży i wzmacnianie zachowań pożądanych.
5. Zwiększenie profesjonalnego przygotowania osób pracujących z młodzieżą i rodzinami, w których występują destrukcyjne zachowania.
6. Promowanie postawy abstynencji jako jednej z szans kształtowania osobowości.
7. Zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego powodowanego nadużywaniem alkoholu i przemocy.

III. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest profilaktyka i zwiększanie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Na terenie naszej gminy nie działa żadna placówka leczenia odwykowego, jednak dla umożliwienia rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez leczenie, gmina współpracuje z ośrodkami na terenie powiatu mławskiego i przasnyskiego, gdzie mieszkańcy gminy mogą korzystać z opieki. Na mocy art. 21 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmu bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych, a od osób uzależnionych od alkoholu nie pobiera się opłat za świadczone usługi w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu. W związku z powyższym w celu realizacji zadań określonych w Programie przyjmuje się poniższe formy i sposoby realizacji:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

- 1) zakup świadczeń grupowych oraz świadczeń indywidualnych w ramach ponadpodstawowego programu terapii lub brakujących elementów programu podstawowego,
- 2) prowadzenie poradnictwa indywidualnego w zakresie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- 3) motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego oraz informowanie o możliwości podjęcia terapii,
- 4) prowadzenie pracy edukacyjnej w zakresie poprawienia funkcjonowania społecznego i rodzinnego osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) prowadzenie pracy edukacyjnej i wspierającej dla osób współuzależnionych,
- 6) upowszechnianie materiałów informacyjnych o chorobie alkoholowej i innych uzależnieniach,

7) stała współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką, Policją, Sądem – Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich i szkołami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań.

Zadania realizowane będą systematycznie w ciągu całego roku, bądź według aktualnych potrzeb.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

1) zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;

a) przyjmowanie zgłoszeń w przypadkach wystąpienia problemu nadużywania alkoholu powodującego rozkład życia rodzinnego, demoralizacja nieletnich, zakłócanie spokoju i porządku publicznego,

b) prowadzenie rozmów motywująco-interwencyjnych z osobami, co do których wpłynęło zgłoszenie,

c) kierowanie na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego, osób nie wyrażających woli poddania się dobrowolnie leczeniu odwykowemu, a wobec których, wstępne czynności uzasadniają kontynuowanie postępowania,

d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,

e) składanie wniosków o wszczęcie postępowania do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego do Sądu Rejonowego,

f) zakup świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu terapii dla rodzin/par z problemem uzależnień.

Za realizację procedury podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieczfnia Kościelnej oraz Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Terminy realizacji – systematycznie według zgłoszeń.

2) pomoc osobom współuzależnionym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;

a) prowadzenie rozmów edukacyjnych dla osób współuzależnionych,

b) prowadzenie indywidualnego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

c) prowadzenie działalności edukacyjnej poprzez szkoły.

Wykonawcami będą osoby profesjonalnie przygotowane do realizacji w/w zadań – na podstawie zlecenia realizacji zadania przez Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna, a także członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Wieczfnia Kościelna oraz szkołami.

3) pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;

- a) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami z problemem alkoholowym,
- b) organizacja narad, konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
- c) organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego, zimowego, obozów wypoczynkowo-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz innych form wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.

Wykonanie tej części zadania będzie realizowane poprzez zlecenie realizacji zadania przez Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna, ogłaszanie konkursów, zlecenie osobom profesjonalnie przygotowanym, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieczfnia Kościelnej oraz członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć o charakterze profilaktycznym i sportowym, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców z zakresu profilaktyki uniwersalnej,
- 2) dofinansowanie programów imprez profilaktycznych oraz spektakli profilaktycznych stanowiących element działań profilaktycznych,
- 3) organizowanie działań integrujących psychoprofilaktykę z aktywnością sportową poprzez prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
- 4) wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia,
- 5) organizowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami oraz z rodzin dysfunkcyjnych,
- 6) udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach profilaktycznych,
- 7) edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej;
 - a) organizacja imprez, konkursów poświęconych profilaktyce uzależnień,
 - b) zakupu sprzętu i materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktyki uzależnień dla szkół z terenu Gminy Wieczfnia Kościelna;
 - c) inicjowanie działań na rzecz częstszego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy policji w sytuacji spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych,
 - d) organizacja i finansowanie szkolenia z zakresu przestrzegania przepisów prawa dotyczących sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (dla sprzedawców napojów alkoholowych),

e) szkolenia w zakresie aktualnych przepisów z zakresu profilaktyki uzależnień dla członków Komisji.

f) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych

8. Organizacja i finansowanie gminnych imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez zlecenie zadań przez Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna, oraz pracę członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

2) współpraca z organizacjami zajmującymi się innymi uzależnieniami.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazów sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwy, łamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tego zadania może odbywać się poprzez możliwość występowania przez Gminę w charakterze oskarżyciela publicznego tzn. wystąpienie z aktem oskarżenia do sądu z pominięciem prokuratora w przypadku ww. naruszeń prawa.

6. Ograniczenie dostępności alkoholu.

Dla lepszego radzenia sobie z problemami alkoholowymi potrzebne są zorganizowane działania prowadzone na szczeblu gminy. Ograniczenie czynników wpływających na wzrost zagrożeń związanych z piciem napojów alkoholowych będzie osiągane przez odpowiednie kształtowanie zasad dostępności alkoholu na terenie Gminy Wieczfnia Kościelna. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzi kontrole punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy pod kątem przestrzegania zasad sprzedaży i podawania alkoholu zawartych zarówno w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i w Gminnym Programie. Z kontroli osoby upoważnione składają sprawozdanie z wnioskami Wójtowi Gminy Wieczfnia Kościelna. Każdy przedsiębiorca otrzymujący zezwolenie każdorazowo będzie pouczany o konieczności przestrzegania obowiązujących zasad obrotu alkoholem.

Gmina realizująca zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dążyć będzie do ograniczania dostępności alkoholu poprzez:

1. System kontroli rynku obrotu napojami alkoholowymi.

2. Egzekwowanie przepisów ustawy związanych z zakresem reklamy alkoholu.

3. Edukację sprzedawców w dziedzinie szkód związanych z piciem alkoholu przez młodzież.

IV. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
6. Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych.
7. Pogadanki z rodzicami z wykorzystaniem broszur na temat, sposobów uchronienia dzieci przed środowiskami narkotycznymi.

Realizacja zadań poprzez:

- 1) organizowanie kampanii edukacyjnej na temat problematyki narkomanii,
- 2) podniesienie poziomu wiedzy rodziców i nauczycieli na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 3) programy profilaktyczno - edukacyjne w szkołach,
- 4) organizowanie imprez sportowo - kulturalnych dla społeczeństwa,
- 5) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży ,
- 6) organizowanie w szkołach spektakli o tematyce dotyczącej narkomanii – edukacja przez sztukę,
- 7) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- 8) organizowanie konkursów profilaktycznych w szkołach,
- 9) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii,

- 10) doposażenie bibliotek (szkolnych i GBP) w fachową literaturę,
- 11) współpracę jednostek i organizacji zajmujących się problematyką narkomanii,
- 12) zwiększenie czujności rodziców w zakresie zagrożeń środkami psychoaktywnymi,
- 13) zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie szkodliwości środkami psychoaktywnymi,
- 14) informowanie o placówkach prowadzących działalność profilaktyczną, leczniczą i rehabilitacyjną.

V. PROFILAKTYKA W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są zakupoholizm, fonoholizm, pracoholizm oraz patologiczny hazard. Ale to przykłady uzależnień, które najczęściej może spotkać u osób dorosłych. Niestety wśród dzieci i młodzieży również coraz częściej dochodzi do uzależnień od telefonu, gier komputerowych, aplikacji. Niejednokrotnie nie jesteśmy sami w stanie stwierdzić czy my lub nasi najbliżsi mamy problem. Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony. Walka z uzależnieniem behawioralnym zależy w głównej mierze od woli i motywacji osoby uzależnionej. Leczenie jest terapią długotrwałą, trudną, niejednokrotnie nieskuteczną. Przede wszystkim stosowana jest terapia poznawczo-behawioralna oraz dialog motywujący. Celem psychoterapii jest analiza zachowań lub sytuacji, które sprzyjają podejmowaniu danego zachowania, następnie zmiana szkodliwych nawyków oraz nauka nowych, skutecznych metod radzenia sobie z problemami i emocjami. Najczęściej łączy się terapię indywidualną, grupową oraz rodzinną.

Często stosowaną metodą jest także farmakoterapia -jej celem jest stabilizacja nastroju lub redukcja depresji, która może towarzyszyć uzależnieniom.

Do najważniejszych strategii profilaktycznych w odniesieniu do uzależnień (w tym do uzależnień behawioralnych) należą:

1. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez realizację programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży,
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, współpraca z nimi w obszarze profilaktyki. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dziecka i kompetencji wychowawczych rodziców stanowi przeciwwagę dla podstawowych czynników ryzyka uzależnień, takich jak: braki w zakresie metod radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami, nieumiejętność podejmowania decyzji, problemy z nawiązywaniem relacji, niska samoocena. Z drugiej strony rozwijanie kompetencji rodziców w zakresie komunikacji z dzieckiem, stawiania wymagań i ich egzekwowania, a także uświadamianie rodzicom, dlaczego tak ważne jest spędzanie czasu z dzieckiem,
3. Prowadzenie działań mających na celu upowszechnienie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych,
4. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych.

Podsumowując, zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi od multimediiów zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży jest w świetle badań bardzo realne. Zarówno w aspekcie częstotliwości, jak i czasu użytkowania sprzętów elektronicznych. Niezbędne jest, więc rozszerzenie działań profilaktycznych o charakterze edukacyjno – informacyjnym zarówno wśród uczniów, jak i wśród dorosłych mieszkańców gminy.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy :

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Biblioteki Publicznej,
- Policji,
- Straży Gminnej,
- Ośrodka Zdrowia,
- Szkół Podstawowych z terenu Gminy Wieczfnia Kościelna

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywane czynności przysługuje każdorazowo wynagrodzenie w wysokości równej diecie radnych Rady Gminy Wieczfnia Kościelna.

2. Dopuszcza się inne formy wynagrodzenia dla członków komisji np. umowa – zlecenie lub umowa o dzieło, o ile wiąże się z wykonywaniem ściśle określonych zadań wynikających z programu.
3. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest:
 - a) zawarcie umowy – zlecenia z członkami Komisji,
 - lub
 - b) udział w pracach Komisji stwierdzony na podstawie listy obecności.

VIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie realizacji zadań programu będzie dokonywane ze środków z uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w opakowaniach jednostkowych w ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml.

Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy dotyczących profilaktyki określone w niniejszym programie oraz lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu ujmują się w planie budżetu Gminy Wieczfnia Kościelna na rok 2024 w:

Dział 851 Ochrona Zdrowia

Rozdział 85153- Zwalczanie narkomanii

Rozdział 85154- Przeciwdziałanie alkoholizmowi